

Iwona Hintz

Kronika Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Gdańsku z siedzibą w Sopocie za rok 2021

Chronicle of Events in the Evangelical-Lutheran Parish in Gdansk (located in Sopot) in the Year 2021

Ubiegły rok, czyli 2020, został określony w zeszłorocznej Kronice mianem „Roku życia Parafii w cieniu pandemii”. Mielśmy nadzieję, że będzie to stan przejściowy, że po wprowadzeniu powszechnych szczepień przeciw koronawirusowi Sars-Cov2 sytuacja zostanie opanowana i będziemy mogli powrócić do normalności znanej nam sprzed pierwszego wiosennego lockdownu. Niestety, po raz kolejny wyjątkowo aktualne stały się słowa apostoła Jakuba z jego Listu, tak często ostatnio przywoływane: „A teraz wy, którzy mówicie: Dziś albo jutro pójdziemy do tego lub owego miasta, zatrzymamy się tam przez jeden rok i będziemy handlowali i ciągnęli zyski, wy, którzy nie wiecie, co jutro będzie. Bo czymże jest życie wasze? Parą jesteście, która ukazuje się na krótko, a potem znika. Zamiast tego, winniście mówić: Jeżeli Pan zechce, będziemy żyli i zrobimy to lub owo” (Jk 4,13-15). Wciąż musimy się uczyć, że to nie do nas należy ostatnie słowo, jeśli chodzi o realizację naszych wizji czy planów. Pandemia ciągle uczy nas pokory.

Rok Pański 2021 przeżywany był w Kościele Ewangelicko-Augsburskim w Rzeczypospolitej Polskiej jako „Rok tożsamości luterńskiej”, a hasło biblijne Roku Pańskiego 2021, które towarzyszyło polskim ewangelikom przez 365 dni tego roku, zostało wyjęte z Ewangelii według św. Łukasza: *Bądźcie mi-*

łosierni, jak miłosierny jest Ojciec wasz (Łk 6,36). Wielu planów nie udało się zrealizować, ale w tych tygodniach, gdy oddziaływanie koronawirusa było łżejsze, szereg wydarzeń został przeprowadzony. Wiele oczywistych dotąd spotkań miało wyjątkową wagę. Kształtowanie tożsamości w czasie kryzysu to szczególne doświadczenie, o którym będziemy długo pamiętać.

Nowy Rok rozpoczęliśmy jako społeczność parafialna nabożeństwem w kościele Zbawiciela w dniu 1 stycznia 2021 roku, prosząc łaskawego Boga o Jego błogosławieństwo na cały rozpoczęty rok. Nabożeństwo to, zresztą jak wszystkie inne, było transmitowane online na parafialnym kanale YouTube „Ewangelicy Trójmiasto”.

W środę 20 stycznia w archikatedrze oliwskiej odbyło się główne, a zarazem jedyne w roku 2021, nabożeństwo ekumeniczne w ramach obchodów Tygodnia Modlitw o Jedność Chrzęścijan w Trójmieście, co było spowodowane stanem pandemii koronawirusa. Podczas TMOJCh 2021 rozważane były teksty biblijne zaczerpnięte z Ewangelii św. Jana, a hasło biblijne tegorocznego Tygodnia Modlitw brzmiało: *Trwajcie w mojej miłości, a przyniesiecie obfity owoc*. Materiały do ekumenicznych modlitw zostały tym razem przygotowane w żeńskiej wspólnocie zakonnej Grandchamp w Szwajcarii.

Mszy św. w archikatedrze oliwskiej przewodniczył bp Jacek Jezierski – tymczasowy administrator Archidiecezji Gdańskiej Kościoła rzymskokatolickiego, a koncelebrowali ją m.in. biskupi pomocniczy – Wiesław Szlachetka i Zbigniew Zieliński oraz ks. Dariusz Ławik – archidiecezjalny referent ds. ekumenizmu. Spośród duchownych Kościołów chrześcijańskich byli obecni: bp Marcin Hintz z Kościoła ewangelicko-augsburskiego (przewodniczący gdańskiego oddziału Polskiej Rady Ekumenicznej), który wygłosił kazanie, ks. Dariusz Jóźwik z Kościoła prawosławnego, ks. Sebastian Niedźwiedziński z Kościoła ewangelicko-metodystycznego, pastor Elizabeth Turek z Kościoła anglikańskiego i pastor Tomasz Ropiejko z Kościoła zielonoświątkowego. W ekumenicznej modlitwie wzięli również udział klerycy, siostry brygidki z Centrum Ekumenicznego w Gdańsku oraz wierni z różnych Kościołów.

W odróżnieniu od poprzednich łat, ze względu na pandemię, nabożeństwo w archikatedrze oliwskiej było jedynym wydarzeniem tygodnia ekumenicznego. Jak zauważył w swoim kazaniu bp Marcin Hintz, Tydzień Modlitw o Jedność Chrzęścijan można, za redaktorem Janem Turnauem, porównać z ekumenicznym karnawalem. „Znakiem karnawału sę maski, jednak w dobie

pandemii maska nie jest znakiem ukrycia własnej osobowości, ale troski o drugiego człowieka. Trzymając dystans, chcemy skupić się na modlitwie formującej jedno ciało Chrystusa w oparciu o wzajemną miłość” – powiedział bp Marcin Hintz.

Plakat Tygodnia Modlitw o Jedność Kościoła

17 lutego rozpoczęliśmy okres pasyjny, czyli czas Wielkiego Postu. Ten szczególnie etap w życiu duchowym ewangelików jak zawsze rozpoczyna Dzień Pokuty i Modlitwy, czyli Środa Popielcowa. Czas pasyjny to 40-dniowy okres przygotowujący nas do przeżywania Pamiątki Śmierci Jezusa Chrystusa (Wielki Piątek) oraz Świąt Zmartwychwstania Pańskiego (Wielkanoc). Nazwa tego okresu liturgicznego pochodzi od słowa „pasja”, oznaczającego mękę i cierpienie Jezusa Chrystusa. Czas pasyjny wzywa nas do zadumy nad pasją Chrystusa i zachęca do wewnętrznego wyciszenia, duchowej refleksji, modlitwy, lektury Słowa Bożego i odsunięcia od siebie spraw zewnętrznych. Niestety, w roku 2021, podobnie jak w okresie grudniowego Adwentu AD 2020, decyzją Rady Parafialnej postanowiono, że **tygodniowe nabożeństwa pasyjne nie będą się odbywały** ze względu na trwającą pandemię COVID-19. Z powodu pandemii w każdą niedzielę transmitowane były nabożeństwa ewangeliczne w telewizji publicznej na kanale TVP 3 o godz. 15.50.

Jak co roku, w 1. Niedzielę Pasyjną, rozpoczęła się ekumeniczna akcja charytatywna „Skarbonka Diakonijna”, którą Diakonia Polska prowadzi wspólnie z organizacjami pomocowymi innych Kościołów – Caritas Polska

Kościoła Rzymskokatolickiego, Eleos Kościoła Prawosławnego i Diakonią Kościoła Ewangelicko-Reformowanego. W kampanii zachęcaliśmy wszystkich do ograniczenia codziennych przyjemności w czasie pasywnym i zbierania przeznaczonych na nie funduszy do diakonijnych skarbonek.

Ze względu na obowiązujące epidemiczne obostrzenia i związane z tym ograniczone możliwości stacjonarnego uczestniczenia w nabożeństwach przez wszystkich parafian, w tym roku wraz z tradycyjnymi, małymi skarbonkami, do parafii przesłane zostały także większe pudelka skarbonek. Do nich można było składać swoje ofiary w kościele, bezpośrednio po nabożeństwie. Alternatywnie możliwe było w tym roku wsparcie za pośrednictwem przelewu bankowego, bądź z wykorzystaniem usługi dotpay. Hasło akcji w edycji roku 2021 brzmiało: „Czas miłosierdzia”. Zarówno idea, jak i hasło akcji, mają swoje szczególne znaczenie w sytuacji pandemii. Jest to bowiem czas, w którym musimy zrezygnować z wielu rzeczy, ale jednocześnie na nowo definiujemy to, co jest w życiu ważne i w co warto angażować swoją energię i swoje środki. Możemy ograniczać swoją konsumpcję i wspierać tych, którzy potrzebują pomocy. W ten sposób okazujemy nasze miłosierdzie. Zebrane środki w ramach akcji „Skarbonka Diakonijna” zostały przekazane na realizację projektów na rzecz osób potrzebujących – leczenie i rehabilitację osób starszych i dzieci, zakup leków oraz wszelką pomoc w zależności od potrzeb.

Po nabożeństwie w niedzielę 14 marca w kościele Zbawiciela odbyło się sprawozdawcze Zgromadzenie Parafialne Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Gdańsku-Gdyni-Sopocie. Zgromadzenie Parafialne zwołuje się przynajmniej raz w roku w celu zatwierdzenia sprawozdania merytorycznego i finansowego za rok poprzedni oraz w celu przyjęcia budżetu parafialnego na rok bieżący. Zgromadzenie Parafialne udziela również Absolutorium Radzie Parafialnej. Zgodnie z prawiem kościelnym, w Zgromadzeniu Parafialnym mogą brać udział wyłącznie pełnoletni członkowie parafii, którzy opłacili składki parafialne za rok ubiegły i zostali w danym roku wpisani na parafialną listę wyborców, którą każdorazowo zatwierdza Rada Parafialna.

W sobotę 20 marca 2021 roku zmarł w wieku 89 lat śp. Tadeusz Abt, wieloletni organista filiału w Tczewie i dyrygent chóru *Gloria Dei*. Śp. Tadeusz Abt niemal całe życie był opiekunem kaplicy oraz cmentarza ewangelickiego w Tczewie, zaangażowany w sprawy filiału naszej parafii, przez lata będąc również członkiem Rady filiału w Tczewie, z wielkim oddaniem, praktycznie do

końca swoich dni, służył społeczności ewangelickiej w Tczewie. Przez wiele lat pełnił również funkcję diecezjalnego dyrygenta połączonych chórów parafialnych Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej. Śp. Tadeusz Abt, z wykształcenia muzyk, posiadający słuch absolutny, przez wiele lat służył swym talentem również lokalnej społeczności. Od lat 50. XX wieku związany był m.in. z Chórem Męskim „Echo” jako drugi dyrygent i akompaniator. Angażował się w wiele projektów, współpracował z ważnymi dla Tczewa zespołami. Był także pianistą i konsultantem muzycznym teatru dziecięcego Baj oraz Zespołu Pieśni i Tańca Domu Kultury Kolejarza. Za pracę twórczą dla kraju i społeczności regionu, Tadeusza Abta wyróżniono m.in.: Honorową Odznaką Zasłużony Działacz Kultury (1970), Honorową Odznaką Zasłużony Ziemi Gdańskiej (1972), Złotym Krzyżem Zasługi (1984), Wyróżnieniem Zasłużonym dla Miasta Tczewa (1989), Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1994), Medalem Pro Domo Trsoviensi (1998), nagrodą „Tczewianin Roku 1999” (2000).

Pożegnanie śp. Tadeusza Abta odbyło się w piątek 26 marca na cmentarzu ewangelickim w Tczewie przy ul. 30-go Stycznia 61.

Śp. Tadeusz Abt

Tegoroczna sprawozdawcza, wiosenna sesja Synodu Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej, odbyła się w sobotę 27 marca 2021 roku. Sesja, ze względu na

pandemii COVID-19, była zdalna, a Synodałowie spotkali się za pośrednictwem Internetu poprzez platformę do wideokonferencji ZOOM. Synod DPW już po raz drugi obradował właśnie w takiej formie, czyli online. W ubiegłym roku we wrześniu sesja Synodu obyla się również na ZOOM.

Synodałowie zapoznali się ze sprawozdaniami duszpasterzy środowiskowych z ich działalności za rok 2020. Droga elektroniczną swoje sprawozdania przesłali: Duszpasterz Młodzieżowy, Duszpasterz Motocyklistów, Kapelani Ewangelickiego Duszpasterstwa Wojskowego oraz Dyrektor Diakonii DPW.

Również Rada Diecezjalna zdała sprawozdanie ze swojej działalności za rok 2020. Ks. bp Marcin Hintz odczytał sprawozdanie Biskupa z życia Diecezji, a kurator DPW, Izabela Główka-Sokołowska, skierowała słowo do Synodałów i dokonała podsumowania minionego roku, który przebiegał w cieniu pandemii koronawirusa. Ta nowa dla nas rzeczywistość wymogła też nowe formy głoszenia Słowa Bożego, ewangelizacji oraz szeroko pojętej służby na rzecz drugiego człowieka. Większość życia przeniosła się do Internetu i dotyczyło to nie tylko życia społecznego, ale także życia parafii, diecezji, jak i całego Kościoła. We wszystkich sprawozdaniach to właśnie temat funkcjonowania Kościoła w trakcie pandemii COVID-19 dominował.

Po przyjęciu wszystkich sprawozdań Synodałowie zapoznali się ze sprawozdaniem finansowym za rok 2020 oraz protokołem Komisji Rewizyjnej DPW. Synod udzielił absolutorium Radzie Diecezjalnej, a następnie przyjął preliminarz budżetowy na rok 2021.

Kolejną część obrad poprowadził radca świecki DPW, prof. Jarosław Klaczkow. Synodałowie dyskutowali i dzielili się swoimi doświadczeniami dot. przeżywania czasu pandemii i funkcjonowania poszczególnych parafii w trudnym okresie. Pomimo ograniczeń, lockdownu i obostrzeń, w roku 2020 udało się zrealizować bardzo wiele i pojawiły się nawet pozytywne aspekty, spowodowane większą aktywnością Kościoła online. Do tych można na pewno zaliczyć transmisje nabożeństw ewangelickich na szeroką skalę – zarówno poprzez media społecznościowe, jak i transmisje w Telewizji Publicznej. Wszyscy jednak zgodnie wyrazili tęsknotę za powrotem do normalności, do kościelnych ławek i spotkań twarzą w twarz.

Na zakończenie omawiano również plany na najbliższe miesiące, a Zwierzchnik DPW przekazał informacje dot. przedłużenia jego kadencji i przeprowadzenia wyborów na urząd biskupa diecezjalnego, które miały odbyć się jesienią ubiegłego roku w trybie stacjonarnym – co uniemożliwiła pan-

demia. Synodałowie zapoznali się również z uchwałą Synodu Kościoła przedłużającą o 12 miesięcy kadencje wszystkich wybieralnych gremiów kościelnych, w tym delegatów do synodów diecezjalnych. Obrady zakończono wspólną modlitwą.

Ze względu na pandemię i ograniczoną ilość miejsc w kościele Zbawiciela oraz nowe obostrzenia, zgodnie z którymi w nabożeństwie może brać udział maksymalnie 27 osób, Rada Parafialna postanowiła, że zwiększy liczbę nabożeństw w Wielkim Tygodniu, a ponadto, w celu uniknięcia przekroczenia limitu osób i w trosce o bezpieczeństwo, na wszystkie nabożeństwa w Wielkim Tygodniu oraz świąteczne obowiązywały zapisy. Jako Parafia zostaliśmy zobowiązani do liczenia osób, które wchodzi do kościoła i przestrzegania ustalonego limitu, który w chwili obecnej wynosi 1 osoba na 20 m². W związku z powyższym członkowie Rady Parafialnej weryfikowali listę osób wchodzących do kościoła. W Niedzielę Palmową odbyły się dwa nabożeństwa, w Wielki Piątek trzy, a w pozostałe dni po jednym nabożeństwie.

Decyzją Rady Parafialnej Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Gdańsku po świątach Wielkanocnych nastąpiła zmiana godzin niedzielnych i świątecznych nabożeństw w kościele Zbawiciela w Sopocie. Do tej pory, od wielu lat, spotykaliśmy się o godz. 9.30. Poczynając od 1. Niedzieli po Wielkanocy, czyli od 11 kwietnia 2021 roku, nabożeństwa odbywają się o godz. 10.00. Decyzja została spowodowana przekonaniem, że pozwoli to na częstsze uczestnictwo w nabożeństwach osobom, które dojeżdżają do Sopotu z daleka. Zmiana wchodzi na stałe. Dotyczy to również transmisji nabożeństw online na kanale YouTube „Ewangelicy Trójmiasto”.

18 kwietnia 2021 roku, po nabożeństwie, odbyło się kolejne Zgromadzenie Parafialne w kościele Zbawiciela w Sopocie. Zostało ono zwołane w kwestii podjęcia wyłącznie jednej uchwały, dotyczącej rozdysponowania niewielkiego spadku otrzymanego przez naszą parafię. Przyjęcie uchwały, zgodnie z prawem kościelnym, jest niezbędne do podjęcia działań przed notariuszem i dalszego procedowania.

Znakiem czasu pandemii było przeniesienie wielu aktywności do rzeczywistości wirtualnej. Przykładem takiej aktywności była debata „Wychowanie do dialogu” zrealizowana w ramach programu *Ekumeniczny Lublin 2021. Ludzie*

i formy dialogu. Ku Jerozolimie. Debata odbyła się 28 kwietnia 2021 r. o godz. 19.00, online. W spotkaniu udział wzięli: dr Małgorzata Łysiak – psycholog KUL, dr Joanna Koleff -Pracka – pedagog ChAT oraz ks. bp prof. ChAT dr hab. Marcin Hintz – teolog ChAT, biskup Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej. Panel dyskusyjny poprowadził ks. Grzegorz Brudny – proboszcz Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Lublinie.

W sobotę 15 maja 2021 nasza parafia uczestniczyła w wydarzeniu *Weekend Muzeów* w Trójmieście, którego koordynatorem jest Instytut Kultury Miejskiej w Gdańsku. W ramach tego weekendu zaprosiliśmy wszystkich chętnych do zwiedzania ewangelickiego kościoła Zbawiciela w Sopocie. Nasz program rozpoczął się o każdej pełnej godzinie, począwszy od godz. 18:00 do 22:00. Do kościoła jednorazowo mogło wejść 35 osób. Uczestnicy mogli zwiedzić kościół, odbyć wirtualny spacer „Śladami ewangelików w Sopocie”, spotkać duchownych Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP oraz wysłuchać muzyki organowej, bowiem w programie miał miejsce również mini koncert utworów gdańskiego kompozytora Johanna Balthasara Christiana Freisslicha oraz najbardziej znanego luterńskiego kompozytora na świecie Jana Sebastiana Bacha. Otwarte dla zwiedzających były również wystawa poświęcona historii Reformacji oraz wystawa poświęcona ks. Dietrichowi Bonhoefferowi.

Plakat Weekend Muzeów

14 czerwca w Nadbałtyckim Centrum Kultury w Gdańsku odbyło się – przeniesione z jesieni 2020 roku – spotkanie z laureatem Nagrody Naukowej Miasta Gdańska im. Jana Heweliusza, ks. bp. dr hab. prof. ChAT Marcinem Hintzem, prof. Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej. 28 stycznia 2020 roku prof. Marcin Hintz, podczas uroczystej gali, otrzymał Nagrodę Naukową Miasta Gdańska im. Jana Heweliusza za rok 2019 w kategorii nauk humanistycznych i społecznych za wkład w zgłębianie myśli społeczno-politycznej protestantyzmu, szczególnie związku pomiędzy eklezjologią a prawem kościelnym.

Podczas zamkniętego dla publiczności, ale transmitowanego spotkania, słowo wprowadzające wygłosili: dyrektor Nadbałtyckiego Centrum Kultury Larry Ugwu, prezydent Gdańska Aleksandra Dulkiewicz, prezes Gdańskiego Towarzystwa Naukowego prof. dr hab. inż. Jerzy Błazejowski i prof. dr hab. Bogumił Linde. Biskup prof. Marcin Hintz wygłosił tradycyjny wykład popularno-naukowy, pod tytułem *Ekumenizm jako nota ecclesiae Kościołów luterzańskich XXI wieku*. Rozmowę poprzedzającą wykład poprowadził prof. dr hab. Bogumił Linde, który pełnił rolę gospodarza spotkania.

Spotkanie z laureatem Nagrody im. Jana Heweliusza

W sobotę 19 czerwca w kościele Zbawiciela w Bydgoszczy odbyła się wyborcza sesja Synodu Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej. Synodałowie wybrali bp. Marcina Hintza na drugą kadencję posługi biskupa diecezjalnego. Część wyborczą prowadził Biskup Kościoła – ks. bp Jerzy Samiec.

Bp Marcin Hintz był jedynym kandydatem zgłoszonym przez konferencję duchownych DPW. Uzyskał 31 głosów na 39 głosujących synodałów. Pierwsza kadencja (10 lat) zwierzchnika tej diecezji kończyła się 19 lutego 2021 roku. Ze względu na pandemię wybory zostały jednak przesunięte.

Biskup Marcin Hintz ma 53 lata. Pochodzi z Warszawy. Ukończył teologię ewangelicką w Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej oraz filozofię w Uniwersytecie Warszawskim. W 1995 został ordynowany na duchownego Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego. W latach 1995–1998 pracował jako wikariusz w Żyrardowie, następnie był ewangelickim kapelanem wojskowym i dziekanem Nadwiślańskich Jednostek Wojskowych MSWiA (1998–2001). W latach 2000–2010 był proboszczem parafii w Częstochowie, a od 28 listopada 2010 roku został wybrany proboszczem parafii w Gdańsku z siedzibą w Sopocie.

Od 1991 pracuje w Katedrze Teologii Systematycznej Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej. W 2001 obronił doktorat na Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej, a w 2008 uzyskał habilitację. W tym samym roku został profesorem nadzwyczajnym i kierownikiem Katedry Teologii Systematycznej. Jest autorem wielu artykułów naukowych z zakresu teologii, etyki ewangelickiej i ekumenizmu.

W dniu 4 grudnia 2010 Synod diecezjalny wybrał ks. Marcina Hintza na urząd Biskupa Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej. Konsekracja i introdukcja odbyła się 19 lutego 2011 roku w kościele Zbawiciela w Sopocie. Konsekratorem był zwierzchnik Kościoła, ks. bp Jerzy Samiec. W przypadku ponownego wyboru na urząd biskupa, nie obywają się żadne uroczystości z tym związane.

W niedzielę 20 czerwca w naszej parafii przeżywaliśmy nabożeństwo z okazji zakończenia roku szkolnego. W nabożeństwie tradycyjnie czynny udział wzięli uczniowie, którzy przed ołtarza czytali teksty biblijne oraz modlili się. W trakcie nabożeństwa uroczyste rozdane zostały świadectwa nauki lekcji religii wraz z upominkami. Był też wspólny śpiew młodzieżowych pieśni z gitarowym akompaniamentem. Kazanie wygłosił ks. bp Marcin Hintz.

Miniony rok szkolny był bardzo trudny zarówno dla uczniów, jak i nauczycieli. Miesiące izolacji, zdalna nauka, brak możliwości spotkania z kolegami i koleżankami. Doświadczenie pandemii sprawiło, że wszyscy – starsi i młodszy – musieliśmy uczyć się pokory, ale jednocześnie pozwoliło nam to docenić, co mieliśmy do tej pory, mogąc bez przeszkód spotykać się w szkole, w plebanii i w kościele.

Niestety, wszystkie te obostrzenia związane z koronawirusem sprawiły, że po tak długiej przerwie na nowo musimy uczyć się bycia razem. Najważniejsza jest teraz ponowna integracja. Dlatego też, z okazji zakończenia roku szkolnego, po nabożeństwie odbyła się rodzinna wycieczka do gdańskiego ZOO. Dzieci i młodzież, wraz z rodzicami i duchownymi, mimo upalnej pogody, dzielnie przemierzały długie alejki oliwskiego ogrodu zoologicznego, podglądając życie zwierząt. Na szczęście były też lody dla ochłody!

Zakończenie roku szkolnego i wycieczka do ZOO

Począwszy od 27 czerwca parafialna Biblioteka „Etos” wznowiła swoją działalność po przerwie związanej z pandemią. W niedzielę, 4 lipca, po nabożeństwie została otwarta wystawa nowych nabytków. Przygotowany został również informator do pobrania o wybranych nowych nabytkach. Biblioteka „Etos” znajduje się na środkowej emporze kościoła Zbawiciela w Sopocie przy ul. Parkowej 5 i jest czynna w niedziele po nabożeństwie. Kuratorem biblioteki jest p. Maria Drapella.

W sierpniu rozpoczął się kolejny etap remontu ewangelickiego kościoła Zbawiciela w Sopocie. W poprzednim roku zakończył się pierwszy etap, w którym całkowicie odnowiona została elewacja wieży kościelnej. Natomiast w tym roku całkowicie zostanie wymienione poszycie dachowe, co oznacza

remont generalny dachu kościoła. Prace trwały do końca października bieżącego roku. W tym czasie czynne było początkowo wyłącznie tylne wejście do kościoła, czyli od strony zakrystii.

Remont dachu Kościoła Zbawiciela

1 września 2021 roku odbyły się miejskie uroczystości upamiętniające rocznicę wybuchu II Wojny Światowej. W uroczystościach brał udział m.in. ks. bp Marcin Hintz, reprezentujący Kościół Ewangelicko-Augsburski. W 82. rocznicę wybuchu II Wojny Światowej, tradycyjnie już, na placu Obrońców Poczty Polskiej odprawiona została msza św. w intencji poległych pocztowców. Przewodniczył jej metropolita gdański, abp Tadeusz Wojda. Po jej zakończeniu odbyła się modlitwa ekumeniczna, w której wzięli udział duchowni różnych wyznań i religii. Modlitwę w imieniu Kościoła luterańskiego zmówił biskup Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej, ks. bp Marcin Hintz.

Następnie miała miejsce świecka część uroczystości, w trakcie której głos zabrała m.in. prezydent Gdańska Aleksandra Dulkiewicz, przedstawiciel Koła Rodzin Byłych Pracowników Poczty Polskiej oraz weteran wojenny. Uroczystość pod pomnikiem Obrońców Poczty Polskiej w Gdańsku odbyła się z pełną asystą wojskową, zgodnie z zasadami ceremoniału wojskowego.

Na zakończenie złożono kwiaty pod pomnikiem Obrońców Poczty Polskiej.

Modlitwa ekumeniczna 82. rocznica wybuchu II Wojny Światowej – uroczystości na placu Obrońców Poczty Polskiej w Gdańsku

W niedzielę 5 września w naszej parafii odbyło się uroczyste nabożeństwo z okazji rozpoczęcia nowego roku szkolnego 2021/2022. W nabożeństwie czynny udział wzięli uczniowie, którzy czytali teksty biblijne oraz zmówili modlitwę. Wspólnie zaśpiewano również dwie pieśni ze śpiewnika młodzieżowego z towarzyszeniem gitary. Kazanie do młodzieży, na tekst wyjęty z 1. Listu św. Pawła do Tesaloniczan, wygłosił sprzed ołtarza ks. bp Marcin Hintz – proboszcz parafii. W trakcie dystrybucji sakramentu komunii świętej rodzice podchodzili do ołtarza wraz z dziećmi, które otrzymywały specjalne błogosławieństwo – co podkreślało rodzinny wymiar nabożeństwa. Rozpoczęcie roku szkolnego poprzedziło piątkowe spotkanie na plebanii dla wszystkich grup katechetycznych. Na spotkaniu wspólnie ustalono plan lekcji religii na nowy rok szkolny.

W dniach 10-11 września gdańskie Technikum Łączności obchodziło jubileusz 70-lecia. W 1951 roku decyzją Ministra Poczt i Telegrafów zostało po-

wołane do życia Technikum Telekomunikacyjne w Gdańsku, aktualnie funkcjonujące pod nazwą Technikum Łączności. Szkoła mieści się przy ulicy Podwale Staromiejskie 51/52, a część laboratoriów technikum ulokowana jest w historycznym budynku Poczty Polskiej, w miejscu obrony Pocztowców 1 września 1939 roku. Placówka znajduje się w czołówce w rankingach polskich szkół technicznych, a od swojego powstania wypuściła prawie 20 tysięcy absolwentów. Obchody zainaugurował szkolny konkurs wiedzy o patronie. W piątek 10 września przy pomniku Obrońców Poczty Polskiej odbyło się uroczyste ślubowanie klas pierwszych oraz modlitwa ekumeniczna, w której wziął udział proboszcz trójmiejskiej parafii – ks. bp Marcin Hintz.

We wtorek 28 września odbyła się diecezjalna konferencja duchownych. Tym razem duchowni spotkali się w Grudziądzu, a konferencja rozpoczęła się od modlitwy i rozważania Słowa Bożego w prawosławnej kaplicy św. Mikołaja, które poprowadził ks. dr Karol Niedoba – proboszcz grudziądzkiej parafii.

Następnie duchowni udali się na plebanie, gdzie miały miejsce obrady. Konferencji przewodniczył zwierzchnik Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej, ks. bp Marcin Hintz. Duchowni omawiali aktualne sprawy diecezjalne i ogólnokościelne. Poruszono m.in. kwestie wyboru rad parafialnych w poszczególnych parafiach. Biskup DPW przekazał informacje dot. przygotowań do październikowego Synodu Kościoła, a także informacje z Konferencji Biskupów. Omówiono także plany kolejnych spotkań i wydarzeń w diecezji. Podczas konferencji dyrektor diecezjalnej Diakonii, ks. Wojciech Froehlich, przekazał księżom naczynia liturgiczne – *intinctoria* zakupione w głównej mierze ze środków, które Diecezja otrzymała w ramach pomocy pandemicznej od partnerskiego Kościoła ewangelickiego północnych Niemiec – *Nordkirche*.

Dnia 1 października rozpoczął się nowy rok akademicki. Na zaproszenie władz trójmiejskich uczelni w pierwszym tygodniu października ks. bp prof. Marcin Hintz, zwierzchnik Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej oraz proboszcz Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Gdańsku, uczestniczył w inauguracji roku akademickiego 2021/2022, m.in. w Uniwersytecie Gdańskim oraz w Gdańskiej Szkole Wyższej.

W pierwszą niedzielę po dniu Archaniola Michała, w Kościele luteranckim obchodziliśmy Dziękczynne Święto Żniw, przypadające w tym roku na

dzień 3 października. Święto to, wbrew temu co sugeruje nazwa, jest nie tylko okazją do dziękczynienia Bogu za plony, plody ziemi i żniwa, ale za wszelkie dary potrzebne nam do życia. Jednocześnie jest też wezwaniem do dzielenia się z drugim człowiekiem tym, co mamy. Z tej okazji w Sopocie wspólnie przeżywalismy uroczyste, świąteczne nabożeństwo spowiednio-komunijne. Kościół Zbawiciela w tym dniu miał specjalny wystrój. W centralnym miejscu na ołtarzu leżał chleb ozdobiony kłosami i winogronami, upieczony specjalnie na Święto Żniw. Chleb symbolizuje to, co zwykliśmy nazywać chlebem powszechnym – wszelkie dary, które człowiek z hojnej i łaskawej ręki Bożej otrzymuje każdego dnia. Wyjątkową oprawę nabożeństwa nadał śpiew parafialnego chóru *Gloria Dei* pod dyr. Stanisława Ładziaka. Chór zaśpiewał cztery pieśni: *Pieśń dziękczynienia*, *Nim świt obudzi noc*, *Chwała Bogu w niebie* oraz *Oh, happy day*. Ostatnia, gospelowa pieśń, wykonana została z towarzyszeniem gitary, na której akompaniował Dyrygent Chóru. Poza tym w specjalnych koszach, które zdobiły ambonę, chrzcielnicę i ołtarz, przygotowano bochenki chleba, które duchowni, zgodnie z sopocką tradycją, po nabożeństwie rozdali wszystkim zgromadzonym.

W dniach 15-17 października w Centrum Luterzańskim w Warszawie odbyła się 11. sesja XIV kadencji Synodu Kościoła. Synod Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Polsce opowiedział się ZA wprowadzeniem ordynacji kobiet na księży. Za wnioskiem Synodalnej Komisji Kobiet głosowało 45 osób, 13 było przeciw, 1 głos był wstrzymujący. Zgodnie z procedurą, uchwalenie wniosku dotyczącego zmiany Zasadniczego Prawa Wewnętrznego wymaga uzyskania większości 2/3 głosów. Dyskusja na temat ordynacji kobiet w Kościele Ewangelicko-Augsburskim w Polsce toczyła się z przerwami od ponad 70 lat. W 1963 roku umożliwiono absolwentkom teologii wprowadzenie w urząd nauczania kościelnego, dzięki czemu katechetki nauczały, odprawały nabożeństwa i zajmowały się pracą duszpasterską w parafiach.

W 2008 roku Synodalna Komisja Teologii i Konfesji, której przewodniczył wówczas ks. prof. Marcin Hintz, stwierdziła, że nie istnieją przeszkody natury teologicznej w ordynowaniu kobiet na posługę księdza. Od 1999 r., dzięki zmianom w Pragmatyce Służbowej, kobiety w Kościele Ewangelicko-Augsburskim w Polsce mogły być duchownymi w posłudze diakona. Mogły podejmować pracę charytatywną, ewangelizacyjno-misyjną oraz pomocniczą służbę Słowa Bożego (m.in. prowadzenie nabożeństw, ślubów i pogrzebów, sprawowanie sakramentów, od 2016 r. także sakramentu komunii świętej), nie

miały jednak możliwości samodzielnego prowadzenia parafii. Uchwała, zgodnie z którą kobiety będą mogły w Kościele pełnić posługę prezbitera i biskupa, wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 r.

W dniach 19-21 października 2021 r. w Güstrow (Niemcy) odbyło się spotkanie kierownictwa Kościoła Ewangelicko-Luterańskiego Północnych Niemiec (Nordkirche) z przedstawicielami rad diecezjalnych diecezji pomorsko-wielkopolskiej oraz diecezji wrocławskiej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP. Obie diecezje już od 22 lat współpracują z Nordkirche w ramach umowy partnerskiej. Z ramienia diecezji pomorsko-wielkopolskiej uczestniczyli: ks. bp Marcin Hintz, ks. radca Janusz Staszczak, ks. Wojciech Froehlich oraz ks. Marcin Rayss. Spotkania w ramach partnerstwa odbywają się cyklicznie co dwa lata, zarówno w Niemczech jak i w Polsce, a ich celem jest przede wszystkim podtrzymywanie bezpośredniego kontaktu, omawianie spraw bieżących, planowanie dalszych działań w ramach współpracy polsko-niemieckiej obu Kościołów oraz wspólna integracja. W ostatnich miesiącach, siłą rzeczy, tematem przewodnim stała się sytuacja związana z pandemią COVID-19 oraz jej konsekwencje – również w wymiarze kościelnym. Gremia kierownicze nie tylko dzieliły się swoimi doświadczeniami w tym zakresie, praktycznymi rozwiązaniami dot. życia religijnego w czasie izolacji, ale również dyskutowały o wyzwaniach, które stoją przed Kościołem czasu pandemii.

Pierwszego wieczoru, po zapoznaniu się uczestników, omawiana była aktualna sytuacja w obu Kościołach. Sprawozdanie z życia diecezji wrocławskiej, w formie filmu, zdał bp. Waldemar Pytel. Następnie ks. radca Janusz Staszczak zaprezentował bieżącą sytuacją diecezji pomorsko-wielkopolskiej. Na zakończenie, w odniesieniu do Ewangelickiego Kościoła Północnych Niemiec, to samo uczyniła bp Kristina Kühnbaum-Schmidt.

Następnego dnia poranne rozważanie poprowadził zwierzchnik DPW, ks. bp Marcin Hintz. Swoje przemyślenia oparł na tekście z 5. Mż 27,15-2,6 gdzie mowa jest o przekleństwach, jakie mają spadać na tych, którzy nie przestrzegają norm zawartych w Bożych przykazaniach.

Fot. Spotkanie kierownictw kościelnych Güstrow

Główny blok tematyczny spotkania brzmiał: 10 przykazań czasu pandemii koronawirusa. Referaty na ten temat wygłosili kolejno ks. prof. dr Dietrich Werner, referent ds. teologii w organizacji *Brot für die Welt* oraz bp prof. Marcin Hintz. Po wysłuchaniu referatów uczestnicy spotkania wymieniali się swoimi przemyśleniami w grupach dyskusyjnych. Wieczorem uczestnicy spotkania zapoznali się ze stanem przygotowań do dwóch ogólnoswiatowych wydarzeń, które w latach 2022 i 2023 gościć będą Niemcy i Polska. W 2022 roku w Karlsruhe odbędzie się Zgromadzenie Ogólne Światowej Rady Kościołów, a w 2023 w Krakowie Zgromadzenie Ogólne Światowej Federacji Luterńskiej. Ostatni dzień spotkania rozpoczął się nabożeństwem spowiednio-komunijnym w katedrze, które poprowadzili bp Kristina Kühnbaum-Schmidt, bp Waldemar Pytel oraz ks. Wojciech Froehlich, ks. Christa Hunzinger i Elke König. Kazanie wygłosiła bp Kühnbaum-Schmidt. Całe spotkanie zakończyło się wymianą spostrzeżeń i błogosławieństwem na drogę, którego wspólnie udzielili ks. radca Janusz Staszczak i Tatjana Stein.

W odpowiedzi na Głos Synodu Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP w sprawie wsparcia dla osób na granicy z Białorusią oraz w odpowiedzi

na Apel Diakonii Kościoła o składanie ofiar na rzecz uchodźców, nasza parafia przeprowadziła zbiórkę pieniędzy, które – za pośrednictwem Diakonii i różnych fundacji – zostały przeznaczone na pomoc najbardziej potrzebującym: rodzinom, często z małymi dziećmi, przebywającym w lasach na polsko-białoruskiej granicy bez dostępu do suchego i ciepłego ubrania, noclegu i posiłku. Diakonia Polska za zebrane środki chce przygotować zestawy pomocowe, w których znajdują się: woda, batony energetyczne, żelowy ogrzewacz do rąk, plastry, folia termiczna i polarowy koc.

Podczas nabożeństwa w niedzielę 24 października przeprowadzono zbiórkę pieniędzy do specjalnie przygotowanych na ten cel puszek. Puszki były również dostępne na plebanii. Wiele osób skorzystało z możliwości przelewu bezpośredniego na konto Diakonii lub parafii z dopiskiem „uchodźcy”. Zbiórka organizowana przez Diakonię Kościoła była prowadzona do 15 listopada.

W dniu 30 października razem z Polskim Towarzystwem Ewangelickim w Gdańsku pomagaliśmy w posprzątaniu dawnego cmentarza ewangelickiego na Ujeścisku, w Gdańsku. Dla naszej parafii była to też okazja do poznania się z Aleksandrą Wieliczko, która z własnej inicjatywy opiekuje się cmentarzem oraz angażuje w różnego rodzaju prace na tej nekropolii.

Fot. Modlitwa na dawnym cmentarzu ewangelickim Gdańsk-Ujeścisko

Cmentarz na Ujeścisku to jedyna, istniejąca nekropolia ewangelicka w Trójmieście. PTEw w Gdańsku zakupiło kwiaty i dokonało nasadzeń we wskazanych miejscach.

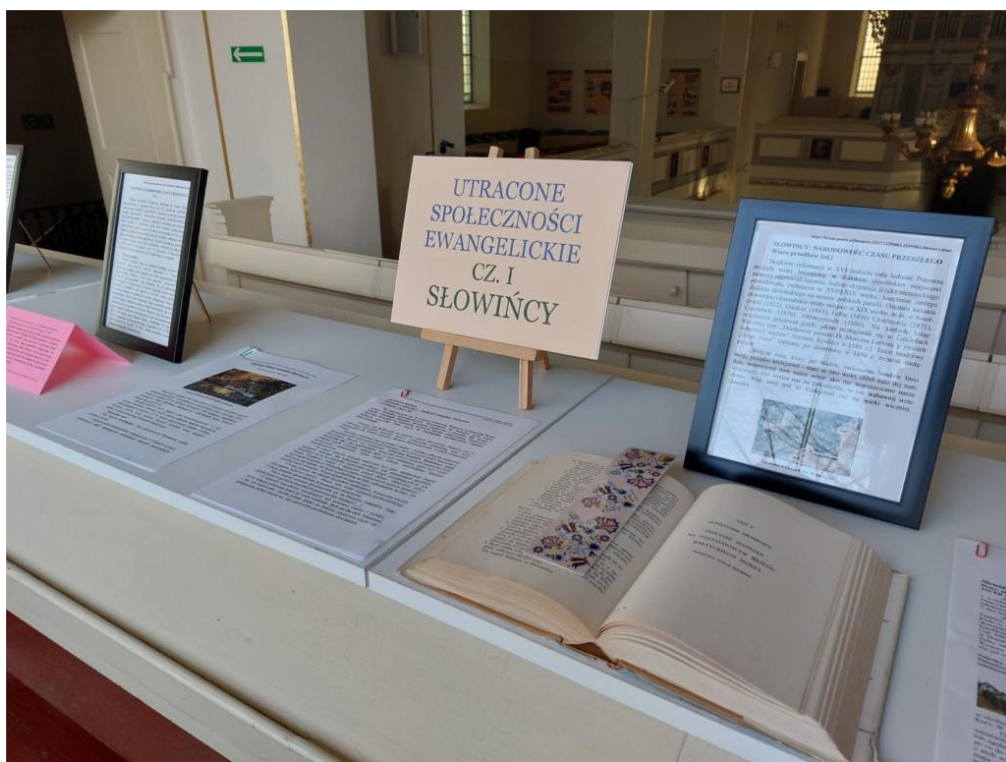
31 października w kościele Zbawiciela obchodziliśmy Pamiątkę Reformacji. W trakcie nabożeństwa trzy utwory zaśpiewał chór parafialny *Gloria Dei*. Dzieci podczas szkolki niedzielnej poznały symbolikę Róży Lutra. Kazanie, na tekst z Listu św. Pawła do Galacjan, wygłosił ks. bp Marcin Hintz.

31 października, w Święto Reformacji, w Bibliotece „Etos”, znajdującej się na środkowej emporze kościoła Zbawiciela w Sopocie, została otwarta nowa wystawa zatytułowana *Utracone społeczności ewangelickie – Słowińcy*. Jest to pierwsza wystawa z zaplanowanego cyklu poświęconego tragicznym losom różnych społeczności ewangelickich. Słowińcy to historyczna grupa etniczna będąca odłamem ludności kaszubskiej, zamieszkująca m.in. tereny nad jeziorami Gardno oraz Łebsko. Słowińcy sami siebie nazywali Kaszubami. Posługiwali się oni gwara słowińską, wchodzącą w skład dialektu języka kaszubskiego. Zdecydowana większość spośród Słowińców była wyznania luterańskiego. Dziś niestety mówimy o Słowińcach wyłącznie w czasie przeszłym. Najpierw poddani gwałtownej germanizacji, a po roku 1945, przez władze PRL uznani za Niemców, zostali poddani procesowi, którego żadną miarą nie można nazwać repolonizacją. W wyniku wojny i historycznych zawirowań Słowińcy utracili swoją tożsamość i nie mając wyboru zmuszeni byli opuścić kraj ojców. Materialne ślady ich istnienia (architektura ludowa, wyposażenie wnętrz, sztuka ludowa, itp.) zostały zgromadzone w skansenie Muzeum Wsi Słowińskiej w Klukach, położonym na terenie Słowińskiego Parku Narodowego. Wystawa jest czynna w każdą niedzielę po nabożeństwie. Autorką wystawy i jednocześnie kuratorem Biblioteki Ewangelickiej „Etos” jest Maria Drapella.

W poniedziałek 1 listopada na Cmentarzu Nieistniejących Cmentarzy przy ul. 3 Maja odbyła się modlitwa międzywyznaniowa. Duchowni różnych wyznań i religii, samorządowcy i mieszkańcy, modlili się za minione pokolenia gdańszczan, za tych, którzy żyli i spoczęli na gdańskiej ziemi. Cmentarz Nieistniejących Cmentarzy znajduje się przy ul. 3 Maja. Powstał w 2002 roku jako forma hołdu i pamięci o minionych pokoleniach gdańszczan, których groby

zniknęły z przestrzeni miasta. Cmentarz jest miejscem symbolicznym – upamiętnia 27 gdańskich nekropolii, które zostały zniszczone po II wojnie światowej.

Cmentarz-symbol został opracowany na planie trójnawowego kościoła. Nawę główną (z osią nakierowaną na pomnik – krzyż Millenium – na Grodzi-sku) wyznacza aleja drzew od bramy (w kształcie drzewa) ku ekumenicznemu ołtarzowi/katafalkowi z czarnego granitu. Na cokole znajdują się rzeźby wzorowane na autentycznych nagrobkach różnych kultur. Są na nich znaki różnych religii i napisy w wielu językach. Znaleźć na nim można także fragment wiersza „Kadisz” Maszy Kaleko „Tym, co imion nie mają na grobie, a tylko Bóg jedyny wie, jak kto się zowie” – cały wiersz przeczytać można na murze przy wejściu. Nawami bocznymi są kwatery z fragmentami kamieni nagrobnych różnych wyznań, przeniesionymi z dawnych cmentarzy Gdańska. Inicjatorem powstania Cmentarza i dorocznej modlitwy był śp. Paweł Adamowicz.

Wystawa Utracone społeczności ewangelickie – Słowińcy

W ekumenicznej modlitwie Kościół Ewangelicko-Augsburski w RP reprezentował zwierzchnik Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej oraz proboszcz

trójmiejskiej parafii, ks. bp Marcin Hintz. Obecna była m.in. prezydent Gdańska Aleksandra Dulkiewicz, europosłanka Magdalena Adamowicz, poseł Piotr Adamowicz.

Gdańsk. Międzywyznaniowa modlitwa w Dniu Wszystkich Świętych

W dniu 20 listopada, po kilkuletniej przerwie, odbyło się nabożeństwo dla ludzi Morza. Ewangelickie Duszpasterstwo Wojskowe zorganizowało obchody Święta Marynarki Wojennej w Sopocie. Z tej okazji w ewangelickim Kościele Zbawiciela w Sopocie odbyło się uroczyste nabożeństwo wojskowe, podczas którego kazanie wygłosił zwierzchnik EDW, ks. bp Marcin Makula. W nabożeństwie wzięli udział księża kapelani EDW oraz goście ekumeniczni, jak też prezydent Sopotu dr Jacek Karnowski i wiceprezydent Gdańska Monika Chabior oraz Konsul Generalna RFN Cornelia Pieper. Słowa przywitania wygłosił bp Marcin Hintz. Po uroczystości w Kościele miało miejsce spotkanie w klubie oficerskim w Gdyni. Nabożeństwo uświetnił występ chóru parafialnego *Gloria Dei*.

5 grudnia, w 2. Niedzielę Adwentu, miała miejsce uroczystość wstąpienia do Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego. Po okresie przygotowań, wielomiesięcznym uczestnictwie w spotkaniach dla zainteresowanych ewangelicyzmem, które w minionym roku prowadzone były w większości w formie online, jak

też po odbyciu egzaminu z wiedzy o Kościele ewangelickim i jego teologii, podczas nabożeństwa niedzielnego w obecności całego zboru oraz świadków odbył się akt wstąpienia i złożenia ślubowania Bogu i Kościołowi ewangelickiemu.

19 grudnia w kościele, podczas adwentowego nabożeństwa, miała miejsce Gwiazdka dla Dzieci w znacznie skromniejszej niż zwykle, spowodowanej sytuacją pandemiczną, oprawie. Dzieci wzięły udział w liturgii zmawiając modlitwy oraz czytając Boże Słowo. Na zakończenie uroczystości, już po nabożeństwie, dzieci obdarowane zostały prezentami przygotowanymi przez parafię. Odbyło się również wspólne, rodzinne kolędowanie.

Do osób chorych oraz tych, które z powodu czwartej fali pandemii postanowiły dla swego bezpieczeństwa pozostać w domu, dotarli duchowni z pociechą duszpasterską oraz komunią świętą. Osoby starsze, będące członkami naszej parafii, zostały obdarowane świątecznymi prezentami, a najbardziej potrzebujące otrzymały również wsparcie finansowe. Większość z nas spotkała się jednak na świątecznych nabożeństwach, które mogły normalnie, bez pandemicznych obostrzeń, odbyć się w naszym kościele Zbawiciela.

Dzięki Bogu dane nam było przeżyć kolejny rok, który kończył się pod znakiem czwartej fali pandemii koronawirusa. Bóg dał, że dane nam było przeżyć kolejne dwanaście miesięcy. Chcemy w tym miejscu podziękować naszemu Stwórcy za darowany nam czas, za możliwość pogłębiania naszego duchowego życia mimo tak trudnych doświadczeń. W modlitwie prosimy Go o błogosławieństwo dla naszych rodzin, naszej parafii i całej ziemi. Dziękujemy za to, że w roku tożsamości luterńskiej mogliśmy składać świadectwo naszej przynależności do Jezusa Chrystusa, jak też wyrażać w różnych formach naszą ewangelicką tożsamość. Cieszymy się niezmiennie z nowych wstąpień do naszego luterńskiego Kościoła.

Chcemy dalej, z Bożą pomocą, zrealizować w roku 2022 wyznaczone sobie zadania, choć czyniąc to z dużą dozą pokory. W całym naszym Kościele luterńskim w Polsce rok 2022 będzie przeżywany jako „Rok jedności”. My, ewangelicy trójmiejscy, mieszkańcy Pomorza Gdańskiego, Kaszub i Kociewia, chcemy z wielkim zaangażowaniem, w duchu troski o innych, budować jedność w Chrystusie.

Opracowano na podstawie materiałów własnych Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Gdańsku z siedzibą w Sopocie oraz materiałów Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP.